

**Integrale tekst lezing staatssecretaris Knops
van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
bij het Genootschap Nederland–Aruba op 4 september 2019**

‘De divi diviboom: een taaie vriend’

‘Ik ga het vandaag met u hebben over een boom. Een boom die op Aruba veel voorkomt. Een boom die vaak als solist het landschap opsiert. En daardoor doorlopend onder vuur ligt van de weerbarstige elementen. Zo beukt de zon vrijwel dagelijks rücksichtslos op hun kruin. Het in het water opgelost zeezout knaagt voortdurend aan hun bast.

En ze krijgen als klap op de vuurpijl constant de wind van voren. Voor hen geldt letterlijk: buigen of barsten. Nou, dan maken ze nog liever een diepe buiging voor zijne koninklijke hoogheid de passaatwind, dan dat ze ook maar een minuut denken te capituleren.

Geharde bomen

We hebben het natuurlijk over de divi divi-boom. Deze divi divi-boom die wortel heeft geschoten op Eagle Beach is u allen bekend. Het zou zelfs het meest gefotografeerde object op het eiland zijn. Vandaag trek ik graag een vergelijk tussen onze band – de band tussen Nederland en Aruba – en deze karakteristieke boom op dat prachtige witte zandstrand, aan die helderblauwe zee. [...]

Divi divi-bomen zijn geharde bomen. Je ziet het aan de harde bast op de foto. Hoe oud de divi divi-boom is of kan worden is onduidelijk. Een verband tussen jaarringen en groeiseizoen ontbreekt namelijk. Ik zie hierin een relatie met onze bijzondere, historische band.

Zoals u als leden van het Genootschap Nederland-Aruba waarschijnlijk wel weet, delen wij Aruba en Nederland een geschiedenis die teruggaat tot 1636. In de eeuwen die volgden zou Aruba nog vaak een andere vlag geplant zien. De Spanjaarden, de Venezolanen, de Fransen, de Engelsen, ze waren allen even de baas op het eiland.

1816: weer bij het Koninkrijk

Maar uiteindelijk kwam in 1816 Aruba definitief weer bij het Koninkrijk. Referenda waren er niet, en dus kwam er Nederlands bestuur op Aruba. Tót de komst van het Statuut, in 1954. Dat was de 1e stap, gevolgd door de status aparte van Aruba en het opheffen van de Nederlandse Antillen op 10-10-10. De band tussen Nederland en Aruba is kortom een product van een historische ontwikkeling – een band die helaas ook zwarte randjes kent.

Het had anders gekund, maar het is niet anders gegaan; Onze historische band bepaalt ook onze huidige verbondenheid. Er zijn maar weinig plaatsen in de wereld waar je met Nederlands terecht kunt. Die historische band heeft ook een emotionele lading gekregen. Door banden tussen families aan beide kanten van de oceaan. En door het Koninklijk Huis natuurlijk, zoals telkens blijkt tijdens bezoeken. Hartverwarmend.

Fundamentele waarde

Maar de band is vooral ook staatkundig: het Koninkrijk der Nederlanden. En staatkundige verbanden hebben een fundamentele waarde; ze dienen om vrede, veiligheid en recht te scheppen en te waarborgen.

Voor het overige zijn ze meer dan een Zwitsers zakmes; je kunt ze voor ontzettend veel doeleinden benutten. Dat ervaren ook onze ambassades in vele landen. Mensenrechten, rechtszekerheid en deugdelijkheid van bestuur zie ik, conform art. 43 van het Statuut, als de onbuigzame beginselen van onze band – als de bast, gehard door de tijd. De andere doeleinden zijn als de blaadjes die een boom kan verliezen, maar die er in de loop van de tijd ook weer aangroeien.

Kleurrijke vruchten

Je zou het niet denken van deze taaie vriend, maar divi divi-bomen geven vruchten af. Blad en peulen worden in droge tijd als veevoer benut; de looistoffen ervan worden gebruikt als kleurstoffen. Ik zie hierin een relatie met de kleurrijke vruchten die onze staatkundige band afwerpt. Voor een klein land als Aruba is het niet eenvoudig een onafhankelijk justitieel apparaat overeind te houden. En zonder samenwerking bij het op orde krijgen en houden van de overheidsfinanciën kijken de internationale financiële markten toch anders naar de overheid. Dat levert andere outlooks en ratings op.

Omgekeerd heeft Nederland economisch voordeel van samenwerking met Aruba als ‘gateway’ naar de Verenigde Staten, naar Midden- en Zuid-Amerika. Het Koninkrijkspaspoort biedt Arubanen bewegingsvrijheid en extra mogelijkheden voor onderwijs, opleiding en complexe medische zorg.

Aruba: ‘living lab’

Aruba is op zijn beurt met zijn overvloed aan zon en wind een geliefde vakantiebestemming, maar ook een interessante partner als ‘living lab’, een plaats om innovaties uit te proberen. Handel. Zorg. Veiligheid. Wetenschap. Kunst- en cultuur: alle hebben baat bij onze band.

Alleen al een korte bloemlezing uit de recente jaren leert ons:

- dat de regels voor export zijn versoepeld,
- dat de criteria voor wetenschappelijke aanvragen uit de Cariben zijn vergemakkelijkt,
- dat Nederland en Aruba tezamen goede resultaten laten zien in de bestrijding van drugsmokkel en kindermishandeling op het eiland,
- en, zo liet de tentoonstelling ‘Tropisch Koninkrijk’ in het Zwols Museum De Fundatie zien hoe mooi en hecht onze culturele samenwerking kan zijn.

En mensen, ik heb niet eens de sport genoemd. Niet Virgil van Dijk of Frenkie de Jong, maar Xander Bogaerts is de best betaalde sporter van het Koninkrijk der Nederlanden. Hoe gaaf is het dat hij deze zomer voor de 2e keer meedeed aan de MLB All-Star Game – een wedstrijd met alleen de allerbeste honkballers van de wereld.

Geniale list

De leefwijze van de divi diviboom is uniek in het plantenrijk. Naast het feit dat de boom tegen de zon en wind moet vechten, heeft die ook te maken met de Arubaanse grond die niet erg vruchtbaar is. Maar, de divi divi heeft een geniale list bedacht om toch dagelijks aan zijn natje en droogje te komen. De boom bezit zogeheten wortelknolletjes met bacteriën, die stikstof uit de lucht kunnen binden. Concreet betekent het dat divi divi-bomen niet leven van water uit de grond; ze leven van de lucht!

Ik zie wel wat van deze eigengereide innovatieve boom terug in het Aruba van nu, en de relatie tot Nederland. Uw land koos voor een status aparte in 1986. Maar het koos daarna niet voor de volledige onafhankelijkheid die eerder wel nog werd nagestreefd. Het betekende desalniettemin dat het in een korte periode het politiek-institutioneel vermogen moest opbouwen voor democratisch zelfbestuur en economische groei.

Bewondering en waardering

Met bewondering en waardering hebben we over de loop van ruim 30 jaar kunnen zien hoe u - zonder natuurlijke hulpbronnen en met een economie zonder landbouw en industrie van betekenis - een hoger welvaartspeil heeft behaald dan alle andere eilanden en landen in de regio. Dat verdient een compliment.

Sinds mijn aantreden in 2017 heb ik Aruba meermaals mogen bezoeken. Kijk achter mij, naar de boom... ik hoef u niet te vertellen dat ik een warm gevoel krijg bij uw eiland. Als je in een donker land zit als Nederland, waar het veel regent, dan is dat zo'n contrast met als je op Aruba bent. Je wordt vrolijk. Je wordt blij. Het is niet zonder reden dat ik bij een bezoek aan Aruba besloot er een dag langer te blijven voor Dia di Betico. Het was mooi om de saamhorigheid te zien die ik ken van mijn eigen woonomgeving.

Uitdagingen

Sinds mijn aantreden in 2017 heb ik echter ook de uitdagingen van de verschillende eilanden leren kennen. Die verschillen soms sterk onderling. De jeugdwerkloosheid op Curaçao is hoog. De armoede op Bonaire soms schrijnend. Het financieel beheer op Aruba zorgelijk. Dat klinkt streng, maar het gaat om die essentie van onze staatkundige band: de garantie van rechtszekerheid, kwaliteit van bestuur – beide essentieel voor een deugdelijk investeringsklimaat. Juist onder vrienden is het goed elkaar als het nodig is ook de waarheid te vertellen, ook als het gaat om de overheidsfinanciën en het toezicht daarop.

Gedicht 'Teken een boom'

Vorig jaar (februari) stond in Trouw een fraai gedicht van de Arubaanse Giselle Ecury. Een gedicht over haar kindertijd:

*'Teken een boom'
Zei de juffrouw op school.
En ik schetste een dividivi.
Die scheef uit mijn papier ontstond.
En groeide in mijn dromen.
Wees naar mijn geboortegrond.*

*Heimwee in zijn takken.
De juffrouw begon hem uit te vlakken.
Koud met koele hand.
Want:
Ze wilde een wilg.*

Vraag een Nederlands jongetje een boom te tekenen en je krijgt een fier rechtop staande, bruine stam met een weelderige groene kruin. Vraag het een meisje uit Aruba en ze tekent een kleine, scheefstaande boom – een divi divi. Er mag een kleine 8000 kilometer aan water tussen uw eiland en Nederland liggen. Over een klein half jaar sta ik toch net als u carnaval te vieren. Misschien niet zo kleurrijk als bij u, maar wel met een optocht, livemuziek, en veel warmte en gezelligheid.

Vertrouwen in goede samenwerking

We delen vaak meer dan we bewust zijn. Mijn vertrouwen in goede samenwerking staat recht overeind. Als een stevige stam met een weelderige groene kruin. Ik vertrouw erop dat we bij verhitte gemoederen altijd nog op de bast van de boom kunnen bouwen, van haar vruchten kunnen profiteren en de voordelen plukken van de schaduw die het brengt.